

De bescherming vanuit Brussel wordt minder, de grotere melkveebedrijven maken een snelle opmars. Dat schrijft vakgroep LTO Rundveehouderij in het rapport Kiezen voor Koeien.

Kansen voor melkveehouderij

LTO Rundveehouderij kiest voor behoud van quotering

In en rondom de rundveehouderij is veel in beweging. De bescherming vanuit Brussel wordt minder, en de grotere bedrijven maken een snelle opmars. Het kunnen behalen van een inkomen op melkvee- en vleesveebedrijven staat voorop in de toekomstvisie Kiezen voor Koeien van LTO Rundveehouderij. Nederlandse rundveehouders durven de concurrentie met buitenlandse collega's aan, mits de spelregels gelijk zijn. LTO Rundveehouderij kiest in de melkveehouderij voor behoud van quotering en wil na ont koppeling van productie en steun in 2007 een discussie starten over het verhandelbaar maken van quotum over de landsgrenzen.

Innovatie, diergezondheid en dierenwelzijn krijgen in deze toekomstvisie volop aandacht.

De gezondheid van de dieren en de wijze waarop we met onze dieren omgaan zijn niet alleen in bedrijfseconomisch opzicht, maar ook in maat-

schappelijke zin van doorslaggevende betekenis voor de toekomst van de rundveehouderij, schrijven Siem Jan Schenk en Linda Meijer van LTO Rundveehouderij in het rapport Kiezen voor Koeien. Op weg naar een vitale, duurzame melkveehouderij die waardering geniet van de samenleving, wordt het ondernemerschap van de veehouder steeds belangrijker, menen de auteurs.

1,5 MILJOEN MELKKOEIEN

Het aantal melkveebedrijven daalde de afgelopen tien jaar fors. In 1995 waren er nog 31.011 bedrijven, vier jaar geleden daalde dat naar 24.868. De afgelopen twee jaar zette de daling zich verder voort naar 22.541 bedrijven.

De verwachting is dat er in 2010 nog zo'n dertienduizend melkveebedrijven over zijn.

Vorig jaar waren er in ons land nog bijna 1,5 miljoen melkkoeien. Dit zijn er in vergelijking met vier jaar geleden

ruim 25 duizend minder. Dit betekent een zeer beperkte vermindering van de melkveestapel sinds 2000. De schaalvergroting in de sector zet zich echter onverdroten voort. In 1995 molk een melkveehouder gemiddeld 46 koeien en dat is vorig jaar gestegen tot bijna 60. De ontwikkelingen in de melkveehouderij verschillen sterk per regio. Dit heeft onder meer te maken met de mestwetgeving. In regio's waar nog ruimte is om het aantal melkkoeien per hectare te vergroten, kunnen veehouders nog uitbreiden. In de regio's, Noord-Brabant en Gelderland waar deze mogelijkheden niet of nauwelijks aanwezig zijn, krimpt de veestapel. Een toename van de melkveestapel vindt plaats in Friesland.

INKOMENSTENSTEUN

Het huidige melkquotumstelsel blijft bestaan tot 2015. De Nederlandse melkveehouder zal in ieder geval rekening moeten houden met een trend van een dalende melkprijs. Binnen de Europese Unie zal het inkomen van boeren, ook in de zuivel- en rundvleessector, in de toekomst in belangrijke mate worden bepaald door directe inkomenssteun. Deze ontwikkeling zal een toenemende druk op de rundveehouderij leggen om deze extra uitgaven maatschappelijk waar te maken. Dat betekent dat directe inkomenssteun alleen 'gerechtvaardigd' en te verantwoorden is als veehouders voldoen aan eisen die door de samenleving worden gesteld, zoals ten aanzien van milieu en dierenwelzijn. Dan nog blijft de vraag hoeveel, en vooral hoe lang budgettaire ruimte blijft bestaan voor dergelijke inkomensondersteuning. Vermindering van productiekosten blijft daarom een voortdurend aandachtspunt voor iedere rundveehouder.

Tabel 1: Gemiddeld aantal koeien per bedrijf 1984 - 2002

Land	1984	1994	1997	2000	2002
Nederland	40,2	40,3	41,8	45,2	45,7
België	21,1	29,2	32,6	35,3	36,6
Denemarken	28,2	43,3	55,6	66,0	73,2
Duitsland	20,1	22,7	30,4	35,2	40,0
VK	59,2	66,7	65,7	69,5	66,7

(bron: Productschap Zuivel, 2003)

KANSEN

Ons land produceert jaarlijks 11 miljard kg koemelk wat overeenkomt met 2,2 % van de totale wereldproductie. Marktvooruitzichten voor zuivel voor de middellange termijn zijn positief. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) verwacht dat een groeiende wereldeconomie de komende jaren de vraag naar melk zal stimuleren. Ook de toetreding van vijftien landen tot de EU leidt tot een grotere zuivelconsumptie.

De Europese Unie met 374 miljoen inwoners krijgt er 75 miljoen mensen bij; een groei van 20 procent. De toetredende landen hebben ten opzichte van hun huidige productie- en consumptiecijfers relatief geringe melkquota toegewezen gekregen. (zie tabel 2) Toetreding biedt zeker op de middellange termijn kansen voor de Nederlandse melkveehouderij. Daar tegenover staat een sterke productiegroei in onder meer China, India, Nieuw-Zeeland en Australië.

Tabel 2: Melkproductie, toegewezen quotum en toegewezen reserve voor 2006 voor de nieuwe EU-lidstaten.

Toetredend land	Melkproductie in 2001 (x 1.000 ton)	Toegewezen quotum (x 1.000 ton)	Reserve 2006 (x 1.000 ton)
Polen	12.030	8.964	416
Tsjechië	2.702	2.682	56
Hongarije	2.100	1.947	43
Litouwen	1.730	1.647	58
Slowakije	1.114	1.013	27
Letland	848	695	33
Estland	687	624	22
Slovenië	660	560	16
Cyprus	141	200	-
Malta	47	49	-

VISIE LTO RUNDVEEHOUDERIJ

De Nederlandse zuivelindustrie zal meer kritische massa moeten krijgen om op de Europese en internationale zuivelmarkt een krachtige speler te blijven, schrijft LTO Rundveehouderij. Alleen op die manier kan zij meer toegevoegde waarde uit de markt halen door nog meer aandacht te besteden aan productdifferentiatie.

Voor rundvlees is regionale afzet van (streekeigen) vleesproducten kansrijk. LTO Rundveehouderij ondersteunt ondernemers die zich in deze richting willen ontwikkelen.

De perspectieven voor rundveebedrijven verschillen per veehouder en per

regio. In het toekomstige ruimtelijk beleid is meer flexibiliteit nodig om alle bedrijven optimale kansen te bieden. Dit betekent nieuwe impulsen voor bedrijven en ondernemers, die het wat betreft bedrijfsontwikkeling vooral zoeken in schaalvergroting en specialisatie. LTO Rundveehouderij stelt een structuurbeleidsplan op om tot versterking van de structuur van de rundveehouderij te komen (goede verkaveling, een ruim en flexibel bouwblok, optimaal waterbeheer, een goede infrastructuur en mobiliteit van grond en quotum). Er is een nieuwe impuls nodig voor zowel het onderzoek als voor de ontwikkeling en verspreiding van kennis

en innovatie in de rundveehouderij. Beide zullen zich minder dan voorheen richten op de grote middengroep, en meer op de koplopers onder de rundveebedrijven. Want juist die kopgroep kan door middel van een uitgekiend kennissysteem een relatief forse groep ondernemers met zich mee trekken. Dat vraagt om nieuw elan en dynamiek. Een accentverschuiving is eveneens noodzakelijk in het onderzoek: de groene ruimte en het agrofood-complex vragen continu om onderzoek. Echter, het rundveebedrijf als economische activiteit is als richtpunt te ver losgelaten. Niet alleen dient de afstand tussen enerzijds het fundamenteel en het praktijkonderzoek en anderzijds het moderne rundveebedrijf te worden verkleind. Het totale onderzoek moet zich meer richten op ontwikkelingsmogelijkheden van het moderne, vernieuwende rundveebedrijf. Rundveehouders, andere kolompartijen en onderzoekers zullen hiertoe gezamenlijk een nieuwe koers moeten uitzetten.

ENKELE KERNPUNTEN

- Voorop staat het kunnen behalen van een inkomen op melkvee- en vleesveebedrijven - passend bij de inkomensontwikkeling in Nederland - dat voor het overgrote deel uit de markt komt.
- Geen verstoring van de concurrentiepositie van de Nederlandse rundveehouderij, vooral binnen, maar ook buiten de EU.
- Behoud van export naar de wereldmarkt onder concurrerende omstandigheden.
- Behoud van melkquotering.
- Na 2007 melkquotum verhandelbaar maken over landsgrenzen heen.
- Directe inkomenssteun is alleen te verantwoorden als rundveehouders voldoen aan eisen die door de maatschappij gesteld worden, zoals landschap, milieu en dierenwelzijn.
- Het ontwikkelen van een moderne OVO-drieluik (Onderzoek-Voorlichting-Onderwijs) nieuwe stijl.

M. van Seggelen,
Nieuwe Koeien Bladenmakers